SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 127. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 7, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛИПНЯ 1993. Ч. 127. РІК C.

ДЕПУТАТИ ГОЛОДУЮТЬ

Київ (УНІАР). — Тут 30-го червня народні депутати України Олександер Марченко і Олександер Чародеєв оголосили голодівку з метою привернути увагу депутатів Верховної Ради до невиконання своїх обов'язків головою Верховної Ради Іваном Плющем та Президією Верховної Ради. Учасники акції вважають, що в ПВР займають місце політики, які не мають авторитету. Депутати Марченко і Чародеєв протестують також проти політики гноблення парляментаризму, яку веде Президент України Леонід Кравчук.

Група робітників Миколаївського виробничого об'єднання „Зоря" надіслали звернення до Президента і Верховної Ради України з вимогою „позбавити депутатських уповноважень Чародеєва, припинити ганебний антиукраїнський спектакль" і охарактеризували страйк шахтарів як „бажання мати катастрофічні наслідки". Миколаївські виробничники вимагають надати прем'єр-міністрові Л. Кучмі всі необхідні уповноваження для продовження економічних реформ.

На площі біля Верховної Ради України продовжують голодування два шахтарі з Макіївки — Суровцев і Кривенко.

В Харкові відбудеться міжнародна конференція психологів

(І. Го. Ратгерс.) — У вересні, 1993 року в Харкові відбудеться міжнародна конференція психологів, присвячена 60-літтю заснування Харківської школи психологів, та 90-літтю Петра Зінченка, основника катедри психології Харківського університету. Конференцію організує катедра психології Харківського Державного Університету. Спонзором конференції є науковий директорат американської психологічної асоціяції, Вашінгтон, Д. С.

На конференції будуть заступлені такі ділянки, як: історія психології, психологія і суспільство, етнопсихологія, психологія і освіта, психологія і здоров'я, прикладна психологія. Бажаючі одержати більш докладні інформації про конференцію можуть писати на адресу: д-р Демченко, Михайло, Кафедра Психології, Харківський Державний Університет, Харків, Україна, 310077.

ПРИПИНЯЮТЬ УКРАЇНОФОБСТВО ТА ЮДОФОБСТВО

Київ (УНІАР). — Тут 1-го липня міністер закордонних справ України Анатолій Зленко звернувся з листом до першого заступника голови Верховної Ради України Василя Дурдинця з приводу виступу спікера Ізраїльського кнесету Шеваха Вайса в парляменті України. Як сказано у листі, „сьогодні вже прийшов час звільнитися від спрощених кліше юдофобського та українофобського характеру". А.Зленко зазначив, що в перекладі промови Шеваха Вайса, надрукованому в газеті „Голос України" 22-го червня допущена помилка, бо коли співставили оригінал доповіді і її переклад то виявилося, що в реченні „в Европі було багато людей, які співпрацювали з нацистами і серед них були також багато українців", пропущені слова, „які допомагали євреям". Шевах Вайс уже надіслав офіційне вибачення за „помилку в перекладі його промови у Верховній Раді України".

Тимчасовий повірений Ізраїля в Україні Егуд Ейтман висловив жаль з приводу прикрої технічної помилки в перекладі промови Шеваха Вайса.

Філядельфійська Округа УНСоюзу готується до 28-го Союзового Дня

Філядельфія, Па. (с.г.). — Окружний Комітет відділів УНСоюзу Філядельфійської Округи кожного року влаштовує Союзовий День для того, щоб у першу чергу пропагувати добре ім'я Українського Народного Союзу, дати признання й пошану заслуженим союзовцям Округи, а при тому дати нагоду союзовцям та іншим нашим землякам — гостям з дооколишніх місцевостей зустрітись і в приязній атмосфері провести час на лоні природи в гарному парку „Тризубівки".

Цьогорічний 28-ий вже Союзовий День відбудеться в неділю, 15-го серпня ц.р., на посілості Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшам, Па. А тому, що цього року Український Народний Союз та вся українська громада Америки й Канади з найбільшим пієтизмом відзначає 100-річчя найстаршого українського щоденника у вільному світі „Свобода", то згаданий Союзовий День присвячуємо цій світлій річниці.

Приготуванням Союзового Дня займається спеціяльний комітет, до якого належать члени відділових Управ й інші союзовці та союзянки. Комітет вже відбув ряд засідань для намічення загальної програми та обговорення пляну приготувань до так важливої імпрези. Вирішено запросити до участи в святкуваннях річниці в першу чергу членів Екзекутивного Комітету Союзу, редакторів щоденника у проводі із головним редактором як головним промовцем. Під час Дня передбачається багату мистецьку програму, а для танцюючих буде забава з танцями. Також по традиції, як рік-річно, буде відзначений „Союзовець" з Філядельфійської Округи за віддану довголітню працю для розбудови УНСоюзу. Будуть й інші несподіванки, а головно в мистецькій частині.

До участи в Союзовому Дні управа Окружного Комітету вже відтепер запрошує союзовців та все громадянство Філядельфії й околиці розплянувати так свій час, щоб у неділю, 15-го серпня спільно, як одна велика українська родина, зустрітися на прегарній „Тризубівці" та разом вшанувати світлий ювілей 100-річчя щоденника „Свобода" і в дружній, братерській атмосфері провести час.

МИСТЕЦЬКИЙ СЕЗОН ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Тут 10-го липня відкриється мистецький сезон — 1993 Центру Української Культури під керівництвом І. Соневицького. В цей день відбудеться концерт віольончелістки Наталії Хоми (партію фортепіяно виконає О. Цибрівська). 11-го липня після Служби Божої відкриється виставка „Народні вишивки України", після чого буде мистецька програма. 17-го липня — сольовий концерт піяністки Орисі Цибрівської, 24-го — концерт Оксани Кровицької, партію фортепіяно виконає знову О. Цибрівська. 31-го липня з концертом виступить бандуристка Люба Венглевська.

Від 26-го до 30-го липня проходитимуть курси виготовлення писанок і кераміки. Оплата за курси, включно з покриттям коштів матеріялу виносить 35 дол. Вищезгадана виставка „Народні вишивки України" в Ґражді буде відкрита кожної неділі від 11:30 до 1-ої год. дня. За інформаціями слід звертатися на числа: в Ню Йорку (212) 674-6569, в Гантері (518) 989-6218.

ХРАМОВЕ СВЯТО ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н. Й. — Місцева Українська православна парафія свв. апп. Петра і Павла влаштовують Храмове свято, яке відбудеться у неділю, 11-го липня. У програмі: о год. 10-ій ранку — Божественна Літургія, після чого — парафіяльний пікнік на оселі Братського Союзу „Верховина".

ЗСА мають новий плян допомоги Росії

Вашінгтон. — Клінтон має намір подати в Токіо в часі зустрічі успішне закінчення із европейськими державами відносно фінансової допомоги Росії.

На підставі тих узгіднень з европейськими державами фінансова допомога Росії має осягнути 500 мільйонів долярів у тому числі 125 мільйонів, що їх погодилися дати ЗСА, 120 мільйонів з Японії і 80 мільйонів з Німеччини.

Президент Клінтон особисто телефонував до державних провідників, щоб переконати їх про конечність економічної допомоги Росії, так щоб можна її проголосити в часі економічних нарад у Японії, які будуть відбуватися найближчими днями. В суботу, 3-го липня, він дістав згоду від президента Німеччини Гельмута Коля. Він надіється дістати також згоду на фінансову допомогу від Англії, Італії, Франції та Канади, представники яких будуть на нарадах в Токіо. Коли Світовий Банк дасть 1.5 більйона долярів, є надія, що сума двох більйонів долярів буде осягнена.

Як відомо, в квітні президент Билл Клінтон надіявся і заповів, що для помочі Борісові Єльцинові у фінансовій кризі, в якій перебуває Росія, він здобуде чотири більйони долярів. Ця сума виглядає тепер зовсім недосягненою, тим більше, що Японія уважає таку поміч надто великою і відкинула таку пропозицію Клінтона.

В останньому тижні Міжнародний Монетарний Фонд згодився дати для помочі Росії позичку у висоті 1.5 більйона долярів у 1993 році після того, як секретар Державного Департаменту фінансів Ллойд М. Бентсен скритикував цю установу за те, що вона є надто повільна у наданні цієї обіцяної позички. В цій інформації про новий плян фінансової допомоги Росії, який подав Президент Клінтон, немає ніякої згадки про допомогу Україні.

Р. ПОПАДЮК ЗРОБИВ ЗАЯВУ ДЛЯ ПРЕСИ

Київ (УНІАР). — Тут 1-го липня амбасадор ЗСА в Україні Роман Попадюк зробив заяву для преси у зв'язку зі святкуванням 217 річниці незалежности ЗСА. Він сказав, що це свято не тільки пробуджує гордість за здобутки народу Америки, але і нагадує про тяжку працю, завдяки якій їх було досягнено. Вітаючи американський народ, амбасадор також привітав з незалежністю і український народ, підкресливши, що за останні роки дружба між обома народами зміцніла і зросло взаєморозуміння. „Уряд ЗСА підтримує незалежну Україну у її прагненні до безпеки, стабільности та процвітання. Процес розбудови держави не буває простим. Він вимагає великої і тяжкої праці, терпіння і толерантности. Ми можемо працювати разом для розбудови незалежної української держави", — сказав амбасадор ЗСА в Україні.

З нагоди 217-ої річниці незалежности ЗСА, у рамках програми „Посли-митці", започаткованої 1983 року, в Київському Будинку Вчених відбувся концерт американського піяніста Скотта Дана.

ВІДБУДЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Ленсдейл, Па. — Тут в суботу, 17-го і неділю 18-го липня на площі української католицької церкви Стрітення Господа нашого Ісуса Христа, 1564 Аллентовн ровд, відбудеться Український фестиваль. Головними точками цього фестивалю буде показ української спадщини та народного мистецтва, також українських страв і жвавих оркестр.

У суботу фестивальна програма розпічнеться о год. 6-ій вечора під звуки відомої оркестри „Полька експресс".

У неділю, 18-го липня початок о год. 1-ій по полудні, а приграватиме оркестра „Селяни" (Віляджерс). Також виступить всім відомий танцювальний ансамбль „Волошки" з новою програмою, включаючи такі танки як гопак і коломийка. На фестивалю відбудеться також показ писання писанок, а крім того туди вибирається багато мистців із своїми виробами.

Для тих, які цікавляться кулінарством будуть продаватися такі ласощі як голубці, галушки, вареники, капуста з кобасою та інші.

За більш докладними інформаціями телефонуйте: (215) 368-3993 або (215) 362-9599.

ПРЕЗИДЕНТ Б. КЛІНТОН В ДОРОЗІ ДО ЯПОНІЇ

Сан Франсіско. — В дорозі до Японії на зустріч провідників сімож індустріяльних країн президент Билл Клінтон у понеділок, 5-го липня, зробив ще дві зупинки — першу в стейті Айова, щоб особисто перевірити шкоду, заподіяну виливом Міссіссіппі там, і в інших середньо-західніх стейтах. Наступна його зупинка була у Сан Франсіско, на конференції Крайової асоціяції освіти, де він перед присутніми учителями з цілої країни говорив про свої пляни на переговорах у Токіо.

Незважаючи на те, що Президент говорив про торговельні стосунки з Японією в позитивному тоні, підкресливши свої надії на оптимістичне залагодження всіх існуючих непорозумінь все ж таки він не згадав про те, що американцям не вдалося дійти дожних узгоджень з японцями напередодні зустрічі голів сімох індустріяльних країн, що досі завжди вдавалося. Зокрема, ішлося тут про справу ширшого доступу до японського ринку. Одначе президент Б. Клінтон ці невдачі зовсім поминув і натомість говорив про те, що особисто звернеться до прем'єр-міністра Японії Кічі Міязава та до президента Південної Кореї Кім Йонг Сем, щоб допомогти у здобутті нової всесвітньої згоди відкритої торгівлі, ще до кінця року.

Ще згадував Президент перед учителями і про те, що його Уряд докладає всіх зусиль, щоб зменшити державний дефіцит, обороняв ним запропонований бюджет і говорив про його пляни в найскорішому часі знову скликати подібну зустріч, але цим разом в ЗСА, ціллю якої було б виключно обговорення проблем безробіття. Заявив він і про те, що свою теперішню поїздку думає також використати і для встановлення міцних економічних стосунків між Далеким Сходом і ЗСА.

ІЗРАЇЛЬ І ПАЛЕСТИНЦІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ

Вашінгтон. — У п'ятницю, 2-го липня, представники ізраїльської і палестинської делеґацій на переговорах щодо Близького Сходу у Вашінґтоні піддали гострій критиці американський плян виведення переговорів з глухого кутка. Той плян містить деякі принципи палестинського самоуправління, на яких мав би зосередитися переговорний процес.

„Ізраїль є дуже невдоволений зміною американського наставлення і появою пляну". — заявив керівник ізраїльської делеґації Еліякім Рубінштейн. На його думку, десята рунда переговорів зазнала очевидної невдачі. Так само трактує американські пропозиції керівник палестинської делеґації Гайдар Абдель-Шафі. Він підкреслив, що американський плян не може послужити „підставою для компромісу".

Державний департамент пропонує обом сторонам припинити безвислідні дискусії з приводу статусу влади палестинців на контрольованих територіях і спочатку з'ясувати практичні функції цієї влади. Представники Адміністрації З'єднаних Стейтів не тільки не відповіли на неґативну реакцію обох сторін, але й продовжують стояти на тому, що випрацьований плян таки залишиться основою для подальших дискусій. Саме ця американська наполегливість занепокоює палестинців, які домагаються правних гарантій автономії своїх територій. Тому палестинська делеґація заявила, що має намір провести переговори з американськими представниками і особисто з державним секретарем Ворреном Кристофером. Палестинці вимагають поширення автономії на східній сектор Єрусалиму, однак це, на думку В. Кристофера, має бути предметом наступної рунди переговорів.

Економічний проґрес означає також нові проблеми

Пекін. — Лідер китайських комуністів Цзян Цземінь закликав членів партії зміцнювати дисципліну, бути взірцем у праці і не піддаватися гонитві за матеріяльним багатством. Він гостро критикував корупцію, яка набула вже неабияких маштабів і проникла в саму верхівку влади. На думку Ц. Цземіня, ця корупція викликана „бурхливим розвитком економіки, обуржуазнюванням і запануванням культу грошей".

Того ж дня, 30-го червня, було оприлюднено звіт фінансового комітету китайського парляменту, і в ньому йде мова про величезний дефіцит бюджету за минулий фінансовий рік. Він становив 23,66 біл. юанів (4,12 біл. дол.).

Як засвідчує звіт, прибутки держави збільшуються, проте відстають від темпів розвитку промисловости, у висліді чого в державній касі катастрофічно бракує готівки. У багатьох провінціях робітникам і селянам видають платню тільки частинно юанями, а на решту суми складають угоду про позичку. В той же час Китай побоюється друкувати нові гроші, оскільки, згідно з аналізою західніх експертів, інфляція у великих китайських містах вже доходить до 17 відсотків.

„Перед референдумом ми всі повинні станути один біля одного!"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович).

— Так, перед нами стоїть тепер велика проба сил — може поважніша як була перед першим грудня — ми не сміємо програти, бо це буде повна програ. Але я оптиміст і вірю, що, коли ми всі українці станемо один біля одного за нашу Україну то зможемо побороти ці труднощі, які тепер грядуть.

— А як бачите таку можливість? — питаємо Володимира Яворівського, який відвідав редакцію „Свободи" в час свого короткого перебування у ЗСА з приводу Другої конвенції Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, в якому він активно діє від початку того ґлобального нещастя в 1986 році.

— Є тільки одна можливість — кинути тепер всі демократичні сили і всі фонди, які ви ще тут маєте на поїздки по Україні, на персональні зустрічі з населенням і переконувати, що їхні голоси потрібні, щоб мати можливість змінити склад Верховної Ради, бо вона не може далі так працювати. Уявіть собі, що сьогодні загально відомо, що в Українському Парляменті є протиукраїнські сили і більшість ненавидить Парлямент і владу до якої належить, а очі має звернені на Москву. Чи може так бути далі? Чи цей Парлямент досі крім нарад, дискусій, постанов, впровадив щось в життя?

— То на вашу думку цілий політичний провід повинен бути змінений?

— Ні, ми повинні підтримати президента Леоніда Кравчука і Леоніда Кучму але треба старатися про зміну складу Верховної Ради. Ця підтримка конечна, не зважаючи на критику, якій ці два політики підлягають. Найважливіша тепер Україна, її державність і вдержання економічного балянсу.

— Який вихід бачите для України для поправи існуючого стану?

— Вихід шляхом реформ, бо зараз їх ще зовсім немає. А шлях до реформ іде через ЗСА, Німеччину та інші західні держави. Ми мусимо від них вчитися і здобувати їхню симпатію для України.

— Чи не уважаєте що саме на дипломатичному відтинку Уряд України не має ще відповідних успіхів?

— Уважаю це необхідним — але на жаль не багато досі зроблено. Уявіть собі я був тепер три дні у Вашінґтоні і завдяки моїм друзям з ФДДЧ я мав нагоду відвідати ряд конгресменів, сенаторів та інших впливових в політиці ЗСА осіб. Це були, наприклад, сенатор Доналд Ріґел, конгресмен Дейвид Боніор і Сем Ґейденсон, бюра конгресменів Еда Маркей, Ненсі Джансон, членів сенатської підкомісії для міжнародних зв'язків, а передусім президента Світового Банку та його екзекутивних директорів. Все це впливові особи, а мої відвідини були три дні перед голосуванням над розміром фінансової допомоги для Росії. Ви ж знаєте, які мільйони долярів ЗСА призначили для допомоги Росії, а для України нічого... Чому? Та ж ясно, що як нема стосунків, надто мало діють наші дипломатичні чинники, не шукають розмов та контактів з американськими колами, не організують приїздів наших представників перед такими важливими рішеннями, як ось тепер, щоб говорили із політиками ЗСА, то це дуже погано.

— Ми бачимо із розвитку подій, що у Вашінґтоні все ще йде ставка на Росію і напевно тут багато працюють представники Росії. А чи

В. Яворівський

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ харчів і ліків у четвер, 1-го липня, видало нові правила з вимогами до так званих „банків крови" по цілій країні, що вони мусять притримуватися тих самих строгих вимог безпеки, яких мусять притримуватися і фармацевтичні виробництва при продукуванні ліків. Керівник Державного управління харчів і ліків Дейвид Кесслер заявив: „Ми міняємо правила та всю філософію центрів крови". Нові правила вимагатимуть слідкувати за історією одиниці крови від хвилини її подарування до моменту, коли її ужито, та багато інших і конечно потрібних правил.

ЩОБ ЗАКІНЧИТИ існуючу боротьбу за долю прадавніх лісів на північно-західньому побережжі ЗСА, президент Билл Клінтон погодився на плян, який пропонує обмежити лісорозрубки у державних лісах і виділити понад один біл. дол. для перекваліфікування лісорубів і допомогу занепокоєних громад, що досі займалися виробництвом лісоматеріялу. Цей плян зготовлено на підставі рекомендацій науковців і представлений виробництвам лісорозробок, представникам організацій, які турбуються долею оточення і конгресменам з Вашінґтонського та Ореґонського стейтів, для ознайомлення. Одначе згаданий плян відразу не припав до вподоби і його критикували з усіх сторін. Одним він був застрогий, іншим надто поступливим.

У СВІТІ

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ БОЛГАРІЇ Блага Дімітрова зрезиґнувала зі свого поста. У листі на адресу Конституційного суду вона стверджує, що в країні відбувається відверта реставрація комуністичного режиму, зокрема „половину Ради міністрів складають недавні члени Болгарської соціялістичної партії", а теперішній склад парляменту, на думку Б. Дімітрової, „є нічим іншим, як ошуканством".

ЖАК АТТАЛІ ЗРЕЗИҐНУВАВ зі становища президента Европейського банку реконструкції і розвитку. Як відомо, Евробанк було створено два роки тому для сприяння ринковій економіці у Східній Европі і в нових державах, що постали після розпаду совєтської імперії. В останні місяці Ж. Атталі піддавався гострій критиці у зв'язку з тим, що дозволив собі витратити понад 200 міл. фунтів стерлінґів на обнову свого бюра в Лондоні і особистий літак.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40 00 6 months — $22 00 3 months — $12 00 UNA members 1 year — $15 00 Change of address — $1 00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40 00 на півроку — $22 00 на 3 місяці $12 00
Для членів УНСоюзу $15 00 річно За кожну зміну адреси — $1 00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Атака ЗСА проти Багдаду

У квітні цього року колишній президент ЗСА Джордж Буш полетів до Кувайту на запрошення тамошнього уряду, який вітав його як свого спасителя від окупації Іраком та надав йому найвище у тій країні відзначення. Під час отих відвідин поліція у Кувайті заарештувала 16 осіб, у тому числі двох високих старшин військової розвідки Іраку. Спаралізований кувайтською поліцією плян атентату проти Буша наростав голосною. Президент Клінтон вислав до Кувайту фахівців із Сі-Ай-Ей та ФБІ, щоб вони перевірили, де правда. Вернувшися, склали звіт Клінтонові, що нема ніякого сумніву, що змову на життя Буша затіяно в Іраку тамошньою централею, розбудованою на зразок совєтського КҐБ.

З наказу президента Клінтона, як конституційного команданта всіх збройних сил ЗСА, переведено в суботу, 26-го червня, перед вечором східньо-американського часу, відплатну дію проти Іраку: з амеркиканського лінійного корабля на Середземному морі вистрілено ракети з прицілом на будинки централі військової розвідки у Багдаді. Голова шефів об'єднаних штабів генерал Коллін Павел показував паличкою на великій карті, де ті будинки у Бағдаді, пояснивши, що щойно через якийсь день знатимуть у Вашінґтоні вислід тієї атаки. Мовляв, не можна було на 100 відсотків певности виключити, що та атака не матиме ніяких людських жертв, але вона не була спрямована проти іракського народу, а проти Саддама Гуссейна: це була пересторога, що кожна провокація Іраку проти Америки зустрінеться із збройною реакцією. Довша промова президента Клінтона, передавана на екранах всіх телевізійних каналів, була дуже добра: гостра, рішуча, цілком формою і стилем Буша. Клінтон з'ясував, що плян атентату проти Буша був націлений проти президента ЗСА, лідера міжнародної коаліції, який діяв правильно у війні проти Іраку. Промовляв також секретар оборони Аспін, пояснивши, що цим разом діяно без попереднього порозуміння з Об'єднаними Націями та американськими союзниками, бо це була відплатна акція спровокованої Америки.

Вся та історія насправді кориниться в історичній помилці Джорджа Буша, який не послухав поради геніяльного полководця генерала Шварцкопфа, щоб продовжити війну на кілька днів, — закінчив її переможно передчасно, залишив при владі Саддама Гуссейна і ядро його збройної сили і по нинішній день великий клопіт має ввесь вільний світ з отим невідповідальним диктатором, який не вирікся мрії стати наймогутнішою державою на Близькому Сході. Тому він, всупереч усім своїм зобов'язанням, далі засекречено розбудовує свій арсенал зброї масового знищення і щораз придумує якусь нову провокацію. У даному випадку він рахував, що із прогрою Буша в минулому році, яка так врадувала Саддама, що він танцював на вулиці Багдаду, — у Білому Домі засів ,,слабий'' президент. Помилився, бо державна машина Америки діє без уваги на світогляд президента — це установа президентури, яку обов'язують традиційні закони поведення.

Не можна виключити і внутрішньополітичного мотиву поведення президента Клінтона. Шість місяців його урядування аж надто виразно перевірили, що програ Джорджа Буша у минулорічних виборах не була прогрою Республіканської партії. В обох палатах Конґресу республіканські конґресмени й сенатори є в меншості, але їхній вплив такий, що Клінтон має найбільші труднощі у кожній справі. Також на всьому терені ЗСА Республіканська партія зберегла свій чималий потенціял, а помітна реакція проти моральної й етнічної розгульности йде у користь консерватизмові.

Саддам Гуссейн напевне не стане невинним ягням після тієї останньої американської ракетної атаки. І Билл Клінтон не перестане бути лібералом, дармащо він високоосвічена людина. Світ завжди був є і буде повний несподіванок, повний драматичних епізодів. Таким епізодом стала й ракетна атака проти Багдаду — чудо військової техніки.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ВЕЛИКОБРИТАНІЇ Джан Мейджор, виступаючи на зустрічі з представниками Міжнародного Олімпійського Комітету, підтримав кандидатуру англійського міста Манчестеру в боротьбі за право прийняти Олімпійські Ігри в 2000 році. Прем'єр підкреслив, що уряд схвалює рішення міської влади Манчестеру і пообіцяв свою особисту підтримку під час обговорення цього питання на спеціяльному засіданні МОК, що відбудеться в Монте-Карльо у вересні ц.р. Нагадаємо, що Великобританія вже двічі була місцем проведення Олімпіяди у цьому сторіччі — в 1908 і 1948 роках.

Микола Бараболяк

УКРАЇНА НУКЛЕАРНА ДЕРЖАВА — СЕРЙОЗНО?

Питання ,,нуклеарного" статусу України не сходить із сторінок преси та інших засобів комунікації. Одні підходять до цього питання реалістично, з вирозумінням, інші — використовують це як нагоду шкодити Україні. Для нас навіть такий підхід не дуже некорисний, бо приневолює міркувати над проблемами і міжнародною ситуацією України. Тому хочу заторкнути технічні і практичні можливості, коли б Україні насправді залишитись у нуклеарному товаристві. Спираючись у своєму коментарі на відомому тижневикові з центром у Лондоні, ,,The Economist", число за 12/18 червня ц. р.

У нашій пресі все згадується про 176 ракет із 1514 боєголовками. Пишеться теж про ракети на бомбардувальниках, але без точніших даних. Як подає ,,Економіст", в Україні є 46 ракет типу СС—24, таких, що кожна ця ракета-матка має у своєму нутрі 10 ракет-дочок (чи ,,синів'', кому це довподоби). Кожне з тих ,,діточок" націлене ,,незалежно", тобто одна, скажімо, на Вашінгтон, друга — на Ню Йорк, третя — на Чикаго, четверта — на Лос Анджелес, і так до десяти. Тож однієї такої ракети сливе досить, щоб спаралізувати ЗСА. Всіх боєголовок на тих 46 ракетах отже є 460 штук. Досить, щоб змести все з лиця землі. Ці ракети — це останній ,,крик моди". Вони на пересувних підвіззях (автомашинах чи залізничних плятформах). Унешкідливити їх заздалегідь тому не так легко.

Легше знищити попереду 130 ракет типу СС—19. Вони теж ракети-матки, але ,,вагітні" тільки по шість ,,діточок" кожна; до того — вони статичні, у цементових ямах, то полювати так на них, як на ,,сидячі качки". Досі мова йшла головно про передачу до Росії цих українських ракет. Мало згадувалося досі про ракети на бомбовиках. ЗСА ними не заінтересовані, бо вони до Америки долетіти не мають змоги. Таких бомбардувальників, обладнаних нуклеарними ракетами, Україна має мати 41, з чого 21 є типу ТЮ—95, і 20 типу ТЮ—160. Ці літаки мають бути озброєними 600—650 боєголовками. Не маємо інформацій, чи ракети на них теж ,,матки'', тобто мають у собі по кілька боєголовок, чи на одному літаку більше ракет з поодинокими головками. Так чи інакше, загроза від цих бомбардувальників для світу не менша, ніж від тих ,,сидячих" у цементованих ямах. Але ні Росія їх не лякається, ні Німеччина чи Франція. Тож ними ніхто аж надто не цікавиться в противагу тому, який переполох у ЗСА викликають ракети у землі, на пересувних підвіззях — СС-24.

Тепер до питання технічного перебрання контролі над цими 46-ма ракетами типу СС—24, що можливо, в Україні плянується. Перш усього вони нині — як згадано — перебувають під повною фізичною контролею російських частин, а відсунути цих росіян силою було б у нинішніх умовах українцям дуже ризиковано. Та, скажімо, — це переможено. Дії цих ракет контрольовані спеціяльними пристроями, званими ,,permissive action link devices" (PALS), а в них містяться коди, якими нині Єльцин, чи якийсь високий російський генерал мають оперативну контролю цих ракет. Кажуть, що ці дотеперішні кодові пристрої можна б просто повиривати і заступити їх власними. Ці ,,пальси" мали бути сконструйовані на заводі у Харкові, тож можна б там їх теж заступити новими, своїми (харківськими), направленими на Росію. Проблема одначе в тому, що в Москві є дуже чутливі механізми, які контролюють кожний рух на цих ракетах, навіть коли б вони перейшли під фізичну опіку частин льояльних до влади в Україні. А тоді? Думаю, дуже серйозна небезпека для Києва.

В тих умовах найбільш реальною є таки альтернатива передати всі ці ,,нукі" Росії, хай ними тішаться, а Україні затримати евентуально тих 600 ракет, які є на 41-му стратегічному бомбовику. Вони мають бути під контролею летунських частин льояльних до Києва. Та про те якось не чувати.

Все написане — це радше причинок до заходів деяких кіл України стати нуклеарною державою. Цей причинок, з огляду на запевнення нинішнього державного проводу України, що Верховна Рада до кінця липня ратифікує і Старт-1 і Лісбонські домовлення про ненуклеарний статус України, стає радше неактуальним. В процесі пересправ на терені Парляменту України мені було дещо неясним становище партократів у ньому, бо, якщо не помиляюсь, деякі їхні голоси були проти ратифікації. Чи це саботаж? Щоб антаґонізувати Захід проти нас? Хіба ж не з українського патріотизму вони діють? А все ж, хоч заходи ,,знуклізувати" Україну не мали серйозних виглядів, то вони були корисними, навіть дуже корисними, бо без того Захід уважав би був українців занадто покірних. А це для України теж було б некорисно.

Олександер Серафин

ЧИ СПРАВДІ КІНЕЦЬ ІНФЛЯЦІЇ?

Всесвітній валютний фонд (ВВФ) двічі на рік публікує свої передбачення стосовно світової економіки. Ось перегляд їхнього короткотермінового економічного спостереження, що було опубліковане минулого травня.

Світова економіка сповільнила вже третій рік свій ріст. Хоча деякі індустріяльні країни вийшли з рецесії, економічний ріст в інших країнах гостро занепав з причини високої короткоречинцевої відсоткової ставки, поважних фінансових напружень і малого довір'я споживача. Внаслідком цього ріст світового видобутку піднісся з піввідсотка в 1991 році до один і три четверті в 1992 році. Він становитиме 2.25 відсотка в 1993 році і 3.5 відсотка в 1994 році, але вигляди на майбутнє не зовсім певні.

Сповільнення економічного росту в Европі і непередбачене велике послаблення в Японії спричинилися до значного зниження прогнози видобутку багатьох держав світу в 1993 році. Є, однак, деякі позитивні прояви в економічному відновленні Північної Америки і дальший поступ африканських держав.

Повільна економічна ситуація підсилює торговельні напруження і журбу про безробіття, а також конечність економічної співпраці. Це підказує дальші зниження процентової ставки в Німеччині і додаткових бюджетних побудників в Японії.

Інфляція продовжує знижуватися в більшості індустріяльних країн і країнах, які розвиваються,

Після значного занепаду у видобутку, ситуація надалі лишається критичною в державах, які переходять з центрального плянування до ринкових відносин. Економічне скорочення починає доходити кінця в частинах Центральної Европи. Деякі країни навіть досягнуть позитивних вислідів у 1993 і 1994 роках. Головні аспекти економічних реформ і стабілізації, однак, ще не були цілком введені в життя і тому є непевність, що вони можуть бути відложені.

В Україні, Росії та інших державах економічні умови є занепокоюючі з огляду на незадовільну увагу великоекономічній стабілізації та політичному неспокою.

Світова спільнота мусить продовжувати свою підтримку сильної стабілізаційної політики і реформ колишніх республік у їхній боротьбі зі спадщиною. Щоб трансформація була успішною, є важливим, щоб світ відкрив свої кордони експортам цих нових країн, вважає ВВФ. Світова спільнота мусить надати особливого значення технічній допомозі і порадами в інших ділянках. Фінансова допомога гратиме важливу ролю у промисловому перетворенні, а зокрема мілітарної індустрії на цивільну. Ефективність такої допомоги буде насправді затримана так довго, як макроекономічні умови будуть нестабільними.

Колишні плянові економіки Центральної Европи ввели або вводять в життя економічні реформи великого маштабу. Центральна Европа в загальному є більш заавансована, бо почала скоріше вводити зміни.

В країнах, які постали після розпаду СССР, в яких економічне перетворення почалося минулого року, продуктивність далі падатиме, — 11.8 відсотка в 1993 році і 3.5 відсотка в 1994 році. Інфляція в тих країнах становитиме 599.3 відсотка в 1993 році і 66.4 відсотка в 1994 році.

Якщо тверда економічна стабільність буде осягнена, і якщо економічні реформи продовжуватимуться, інфляція в 1993 році може знизитися і економічні покращання можуть настати в половині 1990-их років. Тому головним завданням цих країн є зменшити інфляцію і встановити макроекономічну стабільність. Висока інфляція і передбачення її зростання спричинили виплив капіталу і зниження вартости рубля і купона. Головною причиною інфляції є великі бюджетові дефіцити, які в Україні становили 15.8 відсотка в 1991 році і 36.8 відсотка в 1992 році стосовно до валового домашнього прибутку, — найбільший з усіх колишніх республік в 1992 році. У порівнянні треба ствердити, що прибалтійські держави в загальному мали малу надвишку.

Бюджетні дефіцити були наслідком малих прибутків і надмірних затрат. Занепад у видобутку пов'язаний з економічним перетворенням, спричинився до менших прибутків у торговельному обороті, заробітків і платні. Найбільшою сумою в затратах творять субсидії дефіцитним державним підприємствам.

Риск надмірної інфляції є головною загрозою реформам. Не задержана інфляція зруйнує систему цін і унеможливить дальші економічні переміни. Контроля інфляції вимагатиме понад усе закінчення фінансування Центральним банком дефіцитів державних підприємств і друкування нових грошей. В парі з цими діями повинна іти приватизація, перебудова фінансового сектора та раціоналізація державної підтримки підприємствам, роблячи її наявною, меншою з певними зобов'язаннями і сумісною з макроекономічною метою.

30-го квітня 1993 року ВВФ прийняв Деклярацію про співпрацю з тривалою світовою експансією. В її четвертому параґрафі ВВФ заповідає свій дальший хід, фінансову і технічну допомогу у перетворенні колишніх плянових економік.

Повертаймо до галицьких викликів

У ЗСА є більше українців зі Західньої України. Вони неодноразово надавали допомогу суто східньоукраїнським тутешнім установам. Наявним є також факт, що українці Східньої України є скупішими й про них пише в дітройтських ,,Українських Вістях'' їхній краян як про людей, які тільки потраплять ,,алькоголічити". Тому повертаємо до давніх галицьких, патріотичних методів, коли один жертводавець вносив більшу пожертву й викликав поіменно до неменшої пожертви своїх товаришів, знайомих чи рідних.

Ще від часів Брежнєвщини працює в Голляндії ,,Geneva Initiative", яка обороняла політичних в'язнів, над якими знущалася совєтська психіятрія разом з таким же КҐБ. Очолює установу д-р Роберт ван Ворен, а опікунами та представниками є видатні лікарі, професори з кільканадцяти країн Европи та Америки. Фонди цієї організації обмежені. Зараз повністю працюють для перебудови та вдосконалення психіятричних лікарень також в Україні. Десь при кінці 1992 року, маючи приблизно 500 адрес українців у ЗСА, д-р ван Ворен звернувся з проханням до них, щоб допомогли зфінансувати тільки транспорт в Україну. Відгукнувся лише один чоловік. Про діяльність д-ра ван Ворена пише у своєму репортажі в ,,Українському Тижневику" з 23 і 30 травня ц. р. д-р Юрій Савицький.

У звіті за червень 1993 року є точний перелік допомоги Україні. Від 23 до 26-го березня перевезено 50 одиниць, а саме 6 літаків у кожному 6 одиниць і 2 літаки по 7 одиниць. І так Київ отримав 15 одиниць, розділених на 7 шпиталів, Черкаська область — 12 одиниць, Полтавська — 13 одиниць. У другому транспорті 4 літаки перевезли 28 одиниць: Київ — 5, Дніпропетровськ — 2, Хмельницька обл. — 7, Донецьк — 7, Миколаїв — 7. Для Криму переслано 2 одиниці. Ілля Кучеров, координатор Руху, точно звітує про цю гуманітарну допомогу із Голляндії. Доповнює також, що один літак із семи одиницями посланий і одержаний в Кіровограді. У цьому доволі обширному звіті інформується також, що травмовані гірники з Донеччини будуть лікуватися у шпиталях НАТО, які в тій цілі прибудуть туди в Україну, т. зв. польові шпиталі.

Стверджує д-р Юрій Савицький і звіт д-ра ван Ворена, що найпримітивніших ліків немає й пацієнти здані на психічне й фізичне тортурування, яке *можна б вимнути тільки* заспокійливим ліком. Таких і лячніших проблем в Україні немало.

Д-р Савицький подав адресу, куди спрямовувати пожертви. Автор цих рядків склав свою пожерву 1,000 дол., також понад 2,000 дол. для Фонду Magnet School Project, що ним завідує видатний, безфанфарний діяч і експерт з алергії, астми та легенів д-р Богдан Оришкевич з Олбані, Н. Й., який вможливлює десяткам студентів з України, через Фундацію Фулбрайта, студії в тутешніх університетах.

Ото ж, склавши подані вище пожертви, я закликаю своїх товаришів-філістів внести свій вклад принайменше 1,000 долярів: д-р Омелян (Еміль) Клюфас, д-р Євген Новосад, д-р Роман Кисілевський, д-р Осип Шандра, д-р Роман Кміцикевич. Прошу їх закликати до цієї акції своїх знайомих, товаришів та подати такий заклик у нашій ,,Свободі".

Гроші слати (відтягається від податку) до: Lesia Kushnir, M. D., UMANA Metro-NY, 247 West St., Lakeside, Conn., 06758. Для студентського фонду до: Dr. Bohdan Oryshkevich, Magnet School Project, 105 South Lake Ave., Albany, N. Y., 12208.

Маріян Коць

Володимир Вітт

В сірих буднях

В сірих буднях
нашого життя
Не шукаю втіхи і розваги,
Це моя єдина перевага
Перед вами,
друзі забуття.

З болем в серці,
з Книгою в руці
Працею втішаюся невтомно,
Для душі людської
диво-дому
Я збираю Неба промінці.

Щоб людські тривоги
і жалі
Здобули притулок на спочинок,
Він і буде
Згадка і Причина
Існування мого на землі.

. . . .

Любов Дмитришин

ЛІТ ОСІННЄ ВІДЛУННЯ

Старий Дужак так ослаб, що ледве віддихав. Здавалося, ще раз опадуть груди — і вже навіки. Сива борода розметлялася по заголовку[1], а дід усе збирав її тремтячою рукою докупи, занурював у неї пальці і начебто розчісував, випростував, але борода знову розсипалася і билася срібною хвилею об дідове обличчя. А воно супилося кошлатими дібровами брів, з натугою дихало сотнею темних борозенок, і вже позначилася на ньому печать останньої дороги.

Дід Дужак був готовий до неї. Він знав, що не вмре від хвороби, бо був здоровцем на всі гори. А від власних років мусить, уже їх щось аж за сто. Йому б зараз лише бороду докупки зібрати і рівненько-рівненько розправити на грудях, бо щойно випорскує з його руки — відразу ж розхлюпуються думки в старечій голові. А дідові доконечне треба скласти їх в одне. Щось дуже важливе має повісти, аби воно не йшло з ним та не псувало йому останню путь.

На лавиці попід прокуреною стіною люди сидять. Мовчки думають, як то дідові довго жилося. Ото набачився, ото находився. І хоч лише взимку взувався, постолів, мабуть, добру низку сходив. Бо як усі зими ураз скласти, то днів і днів...

Від дідового ліжка почувся слабкий порух. Посхоплювалися усі. Дід Дужак міцно притис рукою бороду. Якусь мить його очі блукали знайомими обличчями. Та було видно, що дід не впізнавав нікого. Він тільки молодість свою по рисочці визбирував з них. А як затремтів у зблякли зіницях відгомін тієї молодості, заплющив очі і вже не розтуляв повік.

Цю ж мить війнув по хаті листопад. Дід зашелестів словами, як осіннім листям у лагідну днину. І з-поміж того ледве-ледве мрійного передзвону виступили до людей богатирі-опришки. Стали в ногах у діда, як дуби кряжисті, як смереки тонкострунні. Уберя[2] на них, аж в очах зарябіло. Крисані[3] перами павиними та готуриними замаєні, блискучою ковані бляхою, сардаки червоні очі вбирають, химерно повишивані кептарі миготять бовтицями[4], наче квітками дивовижними, а рамені аж горять начищеним металом. Поза ними пістолі повтикані усякого ґатунку.

— Прийшли-сьте, хлопці? — шепнув дід.

— Ає, Дужаку, тут-исьме...

— Усі?

— Та всі. Тебе-сьме найдовше ждали...

— То я більше не буду сокотити тієї таємниці. Най люди візьмуть той бордюг та й зроблять з ним, що треба.

Дідові слова рипіли, як суха надтріснута сосна. А старому ліс увижався, зелений і правічний ліс Карпат. Смереки ховали поміж себе небо, а воно визирало між рясним гіллям очима Ганнусі. Дивні очі були у неї. Сині, коли дивилася в небо, зелені, коли смереки колихалися в них. Дужак не тямив себе від тих очей.

Забачував Ганнусю ще здалеку, як лиш на плай виходила з лісу. Летів назустріч, хапав на руки й ніс аж на найвищу кичеру.[5] Аби виділа усі гори, аби легіт верховин снився потім ночами. Як тур сильний, міг її ніби пір'їнку, через життя пронести й разу на землю не опустити.

Додому йшла в сині сутінки. Дужак вифівкував у флояру, аби їй боязко не було. А вона, сирота, біжить, біжить, біжить темним лісом, лиш пацьорки видзвонюють, підспівують флоярці милого.

Та раз не прийшла Ганнуся. Дужак покинув тоді отару, а сам — в село. Мати Ганнусина здибала на порозі.

— Не траться, сину. Аби не злидні, не пішла би. Дякувати Богу, якась добра панія з міста на службу д' собі взяла. Поки ти на полонинах, вона щось заробить.

,,Не вернулася Ганнуся, не вернулась", поскрипує суха соснина.

Дужак як підпер тоді плечима небо на груні, то так і вріс — і в кичеру, і в небо.

Не сходив більше в село. Аж доки красних легінів не надибав. Тоді пішов з ними розшукувати Ганнусине страждання.

Немало Дужакових літ віддзвеніло по межигір'ях та полонинах до того дня, коли стали легіні поміж трьох смерек. Як на храм наказав отаман одягнутися. Бо то, може, й востаннє разом.

Поспиралися легіні на бартки, понурили буйні голови.

Розходитися треба...

Які тепер путівці ляжуть під ноги їм? Чи зійдуться ще колись?

Отаман підняв бартку.

— Подякувати вам хочу, легіні, що-сьте були

(Закінчення на стор. 3)

ЛІТ ОСІННЄ...

(Закінчення зі стор. 2)

справні. Важке верем'є нині. Мусимо його переждати, бо мало нас є. Підемо, хто куди знає...

Зітхнув важко гурт. Чи ж вернемось коли?

— Маємо ще одну справу отут скінчити, — казав далі отаман. — Ось бордюг золота. Не беру собі і вам не даю. Закопаємо тут, між оцими смереками. Як будемо живі, зійдемося через кілька літ.

В очах побратимів пахнув радісний вогник.

— Зійдемося!..

Дужак аж плечі розправив:

— Коли ж?

— Не можемо знати. Але як буде вже хоч трос нас, то можна тоді бордюг відкопати. Ти, Дужаку, мусиш бути близько десь, сокотити го,[6] аби був некиваним.[7]

Слухали побратими і, ще не розійшовшись, забачували себе поміж деревами. Поспішали знову до свого отамана, що ждав їх поміж трьома смереками.

— Присягнемо на оцім місці у вірності нашій! Пірвали бартки вгору:

— Присягаємо!

Чудувалися люди з того осіннього летоту і вірили — не вірили. Струхлявілий від старості дуб співав думу про свою молодість. Але чим далі слухали, тим більше вірили в неї. Таж так воно й було. Осів у їх селі Дужак хтознакоЛи. Найстаріші пам'ятають, як парубками виганяли овець на полонину, а там вже очікував їх Дужак. Ще той дідом його називали.

Не хотів Дужак іншої роботи. З осені до весни смоктав люльку у своїй прокуреній хатині, а на Юра вибирався на полонину і вже не сходив з неї до самих холодів.

— Й що за Дужак, — гомоніли люди в селі.

— Сам, як палець, а не жениться. Таж удовиць, вкемував[8] би собі, є повно.

Пробували наражти старого:

— Як днювали, Дужаку? Ачей не солодко самому й букати[9] кулеші із'їсти...

— Та певне, що ні, — відповідав знехотя.

— Та би-сьте взяли кого. Адідь, Анниця сама бідує. Та увиськи побігла би...

— Коби була не Анниця, а Ганнуся, то, може, б і взяв, — похмуро віджартовувався Дужак.

Кому було знати, що не жартував старий. Тільки приведи йому й Ганнусю — не взяв би, бо для нього була на світі одним-одна Ганнуся. Вона приходила до нього в сни, пестила його посивілі скроні і все шепотіла:

— Я вернуся. Поки ти на полонині, я зароблю щось і вернуся.

А не приходила Ганнуся, з-являлися побратими-опришки.

— Ци[10] востро сокотиш нашу таємницю, Дужаку? Сокоти, сокоти, вже недовго...

Вдень Дужак передумував свої сни тисячі раз, хотів видіти у них якесь знамено собі. Ачей прийдуть... Ганнуся, може, й не прийде. А побратими прийдуть...

Йшов під кичеру, сідав поміж трьох смерек, занурював руки у сиве волосся й вертав з гадок під кичеру буйночубим опришком.

Егей, отамане, ци довго ми[11] тут банувати?[12]

Надслухав, чи не шепне що лісова хаща. Та де... Гула тужливими згуками, шемрала глибинами межигір'їв, вогко дихала прілістю позаторішнього листя.

Дужакові аж дихати важко. Брови зійшлися докупи, настовбурчилися, заколихалися, ніби тримали двобій з тим непроханим небуттям, що так пхалося дідові на віі. Та за якусь мить брови розпогодилися, а солодкий щем у серці аж до обличчя відмолодив старому.

— Таки прийшла, небого? Ой, як то я начекався та набанувався. Куди ж твої доріженьки ходили так довго?

— Тихо, голубе, тихо... Вони й не ходили. Як повели мене від тебе, там відразу й обірвалися. А ти мене не забув...

— Хіба можна забути, коли флояра все про тебе та про тебе грала?

Зелено-сині очі гріли Дужакові душу давнім, невистиглим теплом. Йому стало так легко й погідно, що вже більше не смутився над дотеперішніми розлуками. За довгі роки вперше зійшов тихий спокій на нього.

— Добре, що-сьте прийшли всі, ой як добре, — зажебонів журливим потоком старий. — Візьміть мене надвір, бо в хаті тісно вам, а я шуму гірського почую.

У Ганнусі дзенькнуло намисто, так кинулася до нього. А побратими повагом нахилилися і підняли його на дужих руках.

...Смуток легенько крилом торкнувся обличчя старого Дужака. Він щосили притискав до грудей буйнобілу бороду, але та живим сріблом поволі витікала з-під землистої долоні і тужливо пінилася навколо обличчя. Підволохачені полонинським туманом повіки здригалися, а на них вже налягала осіння печаль.

1 Заголовокк — подушка.
2 Уберя — одяг.
3 Крисаня — капелюх.
4 Бовтиця — китиця.
5 Кичера — гора.
6 Го — його.
7 Некиваний — неторканий.
8 Вкемував — втямив, зрозумів.
9 Буката — шматок.
10 Ци — чи.
11 Ми — мені.
12 Банувати — сумувати.

Станиця Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Філядельфії і Лігайтоні, Па.

влаштовують

святочне відзначення

49-ої РІЧНИЦІ БОЇВ ПІД БРОДАМИ

в неділю, 18-го липня 1993 року на Оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па.

Год. 10:30 ранку — СЛУЖБА БОЖА в наміренні українського народу і Панахида за поляглих

Год. 1-ша по пол. — ЗУСТРІЧ кол. вояків 1 УД УНА з громадянством

Щиро запрошуємо до численної участи комбатантські і молодечі організації і все українське громадянство.

УПРАВА СТАНИЦІ

„Перед..."

(Закінчення зі стор. 1)

вам за такий короткий час вдалося щось осягнути?

— Я подав позицію України щодо ядерної зброї, щоб ратифікувати Старт І, а далі проробляти питання. Бо ж Україна „де юре" ніби має ядерну зброю, а „де факто" ні, бо все залежить від Росії. Американці, здається зрозуміли, — все вислухали — але це мало. Я, однак, з'ясовував питання найбільше моєму серцю, а це — допомога жертвам Чорнобиля. В тому напрямі властиво кажучи нічого тут не дістся, навіть в ООН нічого не робиться для полегші жертвам Чорнобиля в Україні. Тепер після розмов у Світовому Банку я маю оцінку та підтримку обох директорів, що буде така поміч. А Чорнобиль це цілий букет проблем, це соціяльний стан жертв, стан медицини, дитяче харчування, зріст смертности і поміт не зменшення числа населення в Україні.

— Чи уважаєте, що доцільно шукати помочі в поодиноких випадках захворювань, що є наслідком радіяції? Так важко нам, коли мусимо закликати до збірки на рятування життя однієї дитини, якій вдалося сюди приїхати, а знаємо, що таких в Україні багато.

— Це може жорстоко ствердити, але я вважаю, що не розумно помагати поодиноким особам. Поміч жертвам повинна бути спрямована на обладнання кількох лікарень, де можна примістити велику кількість хворих. Такі лікарні вже є у Львові, Харкові, Києві, а я саме побував тепер на нарадах Робітничого Союзу, який погодився вивінувати дитячу лікарню біля Києва. Лише такими шляхами можемо рятувати більшу кількість жертв Чорнобиля і про це ми говорили вчера на зборах ФДДЧорнобиля. Але завжди треба всім пригадувати, що Чорнобиль це катастрофа не лише для України! У вересні будемо відзначати 800-ліття існування Чорнобиля, а у зв'язку із 60-літтям Великого Голоду треба ясно і виразно проголосити світові, що це в обох випадках злочин системи, а не припадок.

— Розуміється, ви читали про усі нібито виправдування МАГАТЕ перед світовою опінією, що розмір катастрофи і її наслідки в Чорнобилі не такі великі, як думається. Це ще один трик пропаганди.

— Так це ж ясно. Брак доброї інформаційної мережі, яку зумисне блюкують, як багато дечого у нас.

— Чи не уважаєте, що тепер в Україні забагато політичних партій, які не працюють для добра України, але для своїх власних цілей?

— Розуміється, хоча багатопартійність це здорове явище, коби лиш ці партії працювали, а тепер головне співпрацювали тісно зі собою для висліду референдуму. Треба б також дуже активної допомоги для піднесення економічного рівня. Я надіюся, що прогноза щодо урожаю правильна і врожай буде добрий. В червні йшли великі дощі, це допоможе, а Божа рука як і досі буде над Україною.

В. Яворівський говорить про поміч з таким самим переконанням, як говорив у нашій зустрічі ще у своїх перших відвідинах ЗСА після аварії в Чорнобилі. Від того часу минуло вже шість років — але його віра і завзятість у помочі її жертвам ніяк не меншає. Лише до нього дійшла ще праця депутата і політика, і ми відчуваємо, що це забрало у нашого гостя дещо із його ентузіязму. Чи може нам здається, чи справді, що його обличчя віддзеркалює сьогоднішню Україну?

КОЛИШНІЙ КЕРІВНИК східньо-німецької розвідки Маркус Вольф, якого тепер судять у Бонні, заявив, нібито володіє доказами, що на початку 70-их років західньо-німецькі спецслужби плянували позбавити влади тодішнього канцлера Західньої Німеччини, соціял-демократа Віллі Брандта, оскільки він проводив політику зближення з промосковським східньо-німецьким режимом. Саме з цією метою, як стверджує М. Вольф, контррозвідка Західньої Німеччини використала викриття комуністичного шпигуна Ґюнтера Ґільома, котрий працював особистим секретарем канцлера В. Брандта.

НОРВЕЗЬКИЙ ВЧЕНИЙ Ганс Томмервік опублікував дослідження, в якому стверджує, що російські нікелеві підприємства, збудовані на Кольському півострові ще в середині 30-их років, заподіяли великої шкоди довкіллю. Ці підприємства розміщені поблизу фінського і норвезького кордонів. Норвезький вчений свідчить, що викиди в атмосферу сірки доходять до тисячі тонн річно, у висліді чого в регіоні отруєно воду і ґрунти. Згідно з даними сателітової розвідки, в1973 році зона отруєних ґрунтів становила 55 квадратових кілометрів, а в 1988 році вона вже збільшилася до 760 квадратових кілометрів.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА СУДОВЕ рішення, що Вільний торговельний договір Північної Америки може бути неконституційним, коли йдеться про вплив на довкілля, офіційні чинники твердять, що вище згаданий договір таки сподіється передати для схвалення Конгресові у вересні. Департамент юстиції минулого тижня вніс в цій справі відклик до Апеляційного суду та сподіється позитивного полагодження, заявляючи, що вимога окремих дослідів довкілля незаконно перешкоджає Президентові у виконуванні його конституційних обов'язків, зокрема у реалізуванні міжнародних договорів.

ЯК ЗАЯВИЛИ ОФІЦІЙНІ чинники Білого Дому, внутрішня перевірка того, як покерувано справою їхнього бюра подорожей, виявила цілий ряд недотягнень зі сторони їхніх працівників, що й було причиною звільнення з праці та поновлення знову кількох урядовців згаданого бюра, не рекомендує жодних звільнень чи перенесень на іншу працю. Крім цього працівники ФБІ також заявили, що їхня перевірка цієї справи не виказала жодних кримінальних потягнень працівників бюра подорожей Білого Дому.

УКРАЇНА: ПУТІВНИК

(англійською мовою)

Видавництво „Смолоскип", 1993, 448 стор. з кольоровими і чорнобілими знимками. Ціна 27.75 дол. включно з пересилкою.

В путівнику подано коротку історію України, географічне положення й економічний потенціял. В ньому читач знайде:

— Описові подорожі до понад 300 українських історичних міст і сіл з інформаціями про церкви, замки, курорти, музеї, бібліотеки, вищі школи, туристичні маршрути, театри — з адресами, числами телефонів, засобами доїзду.

— Адресар українських і закордонних амбасад і консулятів.

— Телефонні коди міст і сіл України та країн і міст світу, адресар подорожних агенцій, пляни 25 найбільших міст України, мапу автошляхів.

Незамінний довідник для всіх, хто збирається в Україну.

Мешканці стейту Ню Джерзі повинні допучнити 6% стейтового продажного податку.

Ювілейні святкування 50-ліття священства о. крилошанина д-ра М. Комара

В неділю, 9-го травня 1993 року, парафіяльна громада церкви свв. Кирила і Методія в Сейнт Катарінс святочно відзначила 50-ліття душпастирської праці у Христовому Винограднику отця-крилошанина д-ра Миколи Комара. Ювілей для кожної людини — це підсумок її життя і праці в минулому, але святкування 50-ліття священичих свячень — це рідкісне, визначне свято, яким наділяє Господь своїх вибраних слуг, за їх заслуги для добра Української Католицької Церкви і рідного народу.

о. д-р Микола Комар

З належною пошаною подаємо короткі відомості про життєвий шлях ювілята та його багатогранну діяльність. 50 років тому, 9-го травня 1943 року, молодий, щойно одружений Микола Комар, що закінчив свої теологічні студії у Львові і Відні, прийняв Тайну Священства з рук Архиєпископа Йосипа Сліпого, який інкардинував новонвисвяченого отця до новоствореного тоді Київського Екзархату. Та тому, що тривала війна і німецька адміністрація забирала десятки і соті тисяч українців на примусові роботи до Німеччини, о. М. Комар повернувся назад до Відня в українську парафію св. Варвари, щоб сповняти духовну опіку над українськими робітниками в таборах праці. У Відні він і його родина залишилися до 1946 року, опісля переїхали до Зальцбурґу, де о. Микола завершив свої студії науковим ступенем доктора Богословія. Там також він опікувався студентською молоддю та молодечою організацією Пласт.

До Канади о. д-р М. Комар і його родина приїхали в 1949 році і з того часу, через 45 літ, він служив в Торонтській Епархії. Це був час, коли новостворена епархія потребувала священиків в різних місцях, де поселювалися новоприбулі еміґранти, тому о. Микола і його родина сім разів змінили місце осідку протягом 13 літ священослуження. На всіх парафіях, де служив о. д-р М. Комар, він залишив по собі добрі діла. У тому часі він заснував парафію в Торолд, придбав площу для розбудови нової церкви і парафії Св. Духа в Гамільтон; сплатив борг на літній оселі в Данвіл; заклав душпастирські основи для росту парафії в Ніяґара Фалс.

Від 1962 року веде душпастирську працю в парафії Свв. Кирила і Методія в Сейнт Кетеринс. Під його вмілим проводом і опікою парафія стала одна з найкращих в епархії. Маючи дар красномовства та велике літурґічне знання, старається передати його вірним. Церкву під його вмілим доглядом розмальовано в прекрасному візантійському стилі, що годиться з її архітектурним стилем. При парафії засновано „Рідну Школу", щоб діти вчилися української мови, письма та обряду. Відданий своїй душпастирській праці, зумів о. д-р М. Комар поєднати обов'язки священослужителя, батька родини та громадського діяча.

Протягом десяти літ (1971—1981) о. д-р М. Комар був головою Світового Товариства священиків ім. св. Андрея і в часі його каденції вийшло 12 чисел неперіодичного органу „Нива".

За віддану працю і заслуги Патріярх Йосиф надлив його гідністю Почесного Крилошанина Львівської Архиєпархії.

Все це дало підстави членам парафії свв. Кирила і Методія гідно й величне відзначити 50-ліття єрейських свячень о. пароха, в неділю, 9-го травня 1993 року. Спеціяльно створений Комітет під головуванням Євгенії Валкоф доклав усіх старань, щоб ювілейні святкування відбулися якнайкраще.

Участь у святі брали багато священиків, звеличив його своєю присутністю Владика Роман Даниляк. Процесійним ходом увійшов до церкви Владика в асисті лицарів Божого Гробу Івана Тутецького та Івана Кіта лицаря ордену Св. Володимира адв. Богдана Долішного та священиків. При вході до церкви привітав Владику о. ювілят, а хлібом і сіллю — Степанія Гарас та члени Парохіяльної Ради.

Святу Літургію відправив о. д-р М. Комар у співслужінні Владики Романа. У відправі брали участь о. д-р М. Стасів — генеральний вікарій торонтоської епархії, о. Евтимій Волинський — ігумен чину Студитів в Канаді, о. Віктор Сорока — ігумен ЧСВВ у Ґрімзбі, о. крилошанин Е. Ярема, о. Нікон Свірський, о. І. Слоан, о. Т. Руднік, о. Р. Міхалко та о. Б. Білінський. Діяконував о. М. Лучка. Святочну проповідь виголосив в двох мовах о. ігумен Е. Волинський. Богослуження було дуже зворушливе і викликало молитовний настрій навіть у тих гостей, що не розуміли української мови.

Ювілейний бенкет відбувся в залі Українського Чорноморського Дому в присутності гостей, представників уряду і громадських установ, чисельної родини ювілята та парафіян. Функції господаря виконував умілю адв. Богдан Долішний.

Вставанням з місць і оплесками зустріли зібрані гості отця ювілята і їмосць Марію. Хлібом і сіллю вітала їх голова відділу ЛУКЖК Степанія Гарас та члени Ювілейного комітету. Вечерю започаткував трапезною молитвою о. мітрат Мирон Стасів та проголосив тост в честь отця д-ра М. Комара Патріярха Мирослава Івана. Тост за здоров'я Королеви Єлисавети та канадського Уряду підніс господар бенкету адв. Б. Долішний, а здоров'я ювілята та Многоліття побажав мгр Іван Кіт.

Квітами та поцілунками вітали дідуся і бабуню внучки. Діти катехитичних кляс під проводом вчительок Марійки Сьолковської і Христі Федів привітали отця пароха і їмосць квітами, декламацією, яку виголосила Таня Федів, та піснею — Многоліттям.

Після вечері ведучий представив гостей при головному столі, де крім ювілята, сиділи: о. Т. Руднік, Микола Коцїйовський — голова Відділу КУК, о. крилошанин Е. Ярема — голова Відділу ЛУКЖК — Степанія Гарас, Р. Еткінсон від федерального парляменту, о. Мітрат Стасів, Владика Р. Даниляк, посадник — міста Джов МекКафері, провінційна настоятелька Сестер Служебниць — сестра Амброзія Стахів, о. ігумен Волинський, голова Парафіяльної Ради Євгенія Валкоф, почесна членка ЛУКЖК Марія Долішна і господар свята адв. Богдан Долішний. Відтак ведучий представив запрошених гостей на залі. Ними були посли до онтарійського парляменту Джім Бредлей і Джейн Годжес, о. Нікон Свірський, о. ред. Е. Цимбалістий, о. І. Кондуський з дружиною, гол. КУК з Гамільтону д-р Чорнейко з дружиною, представники православної громади Володимир Лисий і С. Лисий, Юліяна Гробельська та представники громадських організацій і установ.

Мгр Іван Кіт представив чисельну родину ювілята: брата Маркіяна з дружиною і донею Любою, 5 синів ювілята з родинами та сватів.

Збагатив програму виступ піяніста Андрія Самця, який подарував присутнім два дуже гарні твори на піяно, а саме „Мазурку" Шопена та „Прелюд" Рахманінова.

Мгр Іван Кіт відчитав привіти від Генерального Губернатора Рея Гнатишина. Привіти від Патріярха Мирослава Івана, від Митрополита Максима Германюка і Митрополита Михаїла Бздеља, від Архиєпископа Мирослава Марусина, що знає ювілята ще з Відня, та від багатьох єпископів і священиків з Канади і з ЗСА відчитав учитель Степан Корнецький. Письмові привіти від численних організацій і установ були тільки вичислені, без повного зачитання змісту.

Усні привіти зложили: голова Парафіяльної Ради Євгенія Валкоф, голова Відділу ЛУКЖК Степанія Гарас, голова Відділу Конґресу Українців Канади Микола Коцїйовський. Також щиро привітали ювілята посадник міста Джов МекКафері та присутні представники федерального і провінційного урядів, вручаючи ювілятові відповідні грамоти і дарунки. Від священиків гарні привітання зложив о. Тадей Руднік. Всі промови і привіти підносили щиру і віддану працю і заслуги ювілята, вшановуючи його як ревного священика, душпастиря, громадянина і патріота.

Наймолодший син ювілята, Нестор, зложив вітання і побажання батькам в імені чотирьох братів і їх родин. Теплими і зворушливими словами він згадав про переживання родини в початкових роках в Канаді і подякував батькам за любов і посвяту для родини і за добре виховання.

О. д-р М. Комар у своєму слові спинився над деякими важливими епізодами священичого і родинного життя в минулому. В його житті основну ролю сповнив Патріярх Йосиф, який від студентських часів постійно формував священиче життя і працю ювілята.

Кінцеве слово мав Владика Роман, підкресливши, що відчув радість і приналежність, з якою вітали його вірні і в церкві, і в чисельних привітальних звертаннях під час бенкету, подякував всім присутнім за привітання та зложив свої щирі побажання для ювілята і його родини.

Молитвою, яку провів о. ігумен Волинський, закінчено це незвичайне свято, що надовго залишиться в пам'яті всіх присутніх.

С. Г.

Будується спортова площа в Менор Джуніор коледжі

Дженкінтавн, Па. — Тут, на посілості Менор Джуніор коледжу розпічнеться будова нової спортової площі особливо урочисто в середу, 17 липня ц.р., о год. 3-ій по полудні.

Спортова площа на кампусі Менору буде для вжитку дружин: копаного м'яча, „софт бол", польового гокею, відбиванкової дружин, „ляврос", різних змагань, таборів та місцевих і міжколеджових спортових програм. Менор має тепер чоловічі і жіночі дружини міжколеджової кошиківки, жіночу відбиванкову дружину і чоловічу — копаного м'яча.

„Побудова нової спортової площі промостить дорогу для міжколеджової програми копаного м'яча для жінок. Це є важлива частина розбудови нашого коледжу, — каже президент коледжу Сестра Марія Кехилія, ЧСВВ. — Менор постійно зростає, в трьох останніх роках кількість студентів збільшилася втричі, а „спорти є інтеґральною частиною коледжу, і з побудовою нової спортової площі Менор зможе збільшити спортові можливості для своїх студентів".

Присутніми на церемонії будуть сенатор стейту Стюарт Ґрінліф, представник стейту Мартін Лавб, д-р Річард Ганусей, голова Ради Директорів, Маріянна МекТеґіган Кіган, голова комітету розбудови Ради Директорів, і Конрад Кравс, член Ради дорадників Президента, яка сприяла початковому плянуванню спортової площі.

Щоб допомогти фінансувати побудову спортової площі, буде переведена збірка фондів. Студенти Менору продаватимуть льотерійні квитки. Можна буде виграти подорож літаком на дві особи в обидві сторони денебудь в Америці. В додатку коледж пошукує спонзорів, які бажали б зложити дотацію, щоб допомогти оплачувати кошти нової площі. Просимо зацікавлені групи, організації і приватних осіб звертатися до Лінди Елії Кок, директорки Бюра зв'язків на число: 884-2215.

Менор Джуніор коледж — приватний, католицький, коедукаційний, незалежний коледж, заснований Сестрами св. Василія Великого, пропонує програми студій загальних наук і вибору кар'єри.

СУДДЯ ОКРУЖНОГО СУДУ Колюмбійської округи Чарлс Річі, дійшов до висновку, що договір вільної торгівлі Північної Америки, підписаний минулої осені головами ЗСА, Канади і Мехіко, порушує закони ЗСА щодо охорони довкілля. У судовому рішенні говориться, що договір у теперішній формі загрожує катастрофічним впливом на довкілля та здатний загострити дуже проблеми котрі існують сьогодні в деяких частинах континенту.

Ділимося сумною вісткою, з родиною, знайомими і приятелями, що в понеділок, о год. 2:30 ранку, 5-го липня 1993 р. відійшов у вічність на 50-му році життя

бл. п. адвокат

ЯРОСЛАВ ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ

ПАРАСТАС буде відслужений в середу, 7-го липня 1993 року о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні (Oberjaneck), Воррен, Миш.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в четвер, 8-го липня о год. 9:30 ранку у церкві св. Йосафата, Воррен, Миш., а в суботу, буде похований в ранніх годинах на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс у Філядельфії, Па.

Залишив у смутку:

сина — АНТОНА

сестер —

ДАРІЮ РАТИЧ з мужем ЯРОСЛАВОМ, дітьми і внуками

ЛЮБОВ ІНГРАМ з мужем ДЖАНОМ і дітьми

НАДІЮ ШУТКУ з мужем АНТОНОМ, дітьми і внуками

та ближчу і дальшу родину в Америці й Україні

Вашінґтон знайомиться з В. Дурдинцем

Високопоставлена делегація українського парляменту, очолювана першим заступником голови Верховної Ради Василем Дурдинцем прибула до Вашінгтону 22-го травня з двотижневою візитою для вивчення американського досвіду у галузі конверсії мілітарної індустрії та ролі у цій ділянці законодавчої, виконавчої і судової влади. Оскільки у Вашінгтоні та околицях процесів конверсії нема, то вашінгтонська частка візити була здебільшого присвячена політичним бесідам з членами Конгресу, зустрічі з заступником міністра оборони ЗСА Вільямом Перрі, турам по Пентагону та військово-морській академії в Аннаплосі. Каліфорнійська гілка програми передбачає власне ознайомлення з конкретною технологією здійснення конверсії, якої так потребує Україна, у Хаджесі (Лос Анджелес), західному комерційному космічному центрі у Ломпосі, ряді інших підприємств та лябораторій.

Приїзд української делегації відповідно до міжпарляментського обміну є відповіддю на аналогічні поїздки в Україну за останні півтора року представницьких делегацій на чолі з Семом Нанном, Річардом Лугардом, лідером більшости палати представників Конгресу Річардом Гепгардом і лідером меншости Річардом Майклом, спеціяльним післанцем президента ЗСА, амбасадором з особливих доручень Стробом Телботтом та іншими представницькими делегаціями Америки. Виступаючи у Національному пресовому клюбі, Василь Дурдинець особливо відзначив останню візиту, під час якої Строб Телбот заторкнув широке коло важливих питань стосовно ратифікації Україною договору Старт -1 та становища ЗСА у цьому питанні. Такі обміни думками, зауважив В. Дурдинець, сприяють подоланню непорозумінь, що існують у галузі українсько-американських стосунках, та створюють прообраз України як держави, з якою вигідно мати всебічні стосунки у всіх сферах співробітництва В. Дурдинець висловився за переведення таких стосунків на постійну основу з тим, щоб своєчасно вирішувати актуальні проблеми сучасности.

Україну як рівноправну суверенну державу визнали на сьогодні 135 країн світу. У ній, як відзначив В. Дурдинець, проходять незворотні демократичні перетворення, у тому числі перехід до ринкової економіки. Україна має зараз усі атрибути державности, хоча державотворчі процеси ще тривають. Зокрема, Верховна Рада зараз працює над проєктом нової Конституції, після всенародного обговорення, яке відбулося минулого року, і доопрацьований проєкт у другій половині червня буде розглянуто на пленарних засіданнях парляменту. У процесі вироблення знаходиться велике число законів, покликаних закласти фундамент судової реформи у країні. На наступних засіданнях парлямент затвердить основні напрямки зовнішньої політики та воєнну доктрину України. У стадії доопрацювання знаходиться програма боротьби зі злочинністю, особливо організованою, та корупцією. Основний тягар державотворення знаходиться у сфері економіки, яка перебуває у кризовому стані. Розуміючи це, парлямент прагне знайти вихід з кризового стану на шляхах розбудови змішаної економіки, практично завершена комерціялізація підприємств та організацій державної торгівлі і громадського харчування.

Торкаючись проблеми конверсії, В. Дурдинець відзначив, що на підприємствах військово-промислового комплексу вдвічі зменшилася питома вага випуску продукції для військових потреб, випуск продукції цивільного призначення збільшився на одну п'яту. Більш швидкими темпами, на думку виступаючого, пішла земельна реформа: кількість фармерських господарств минулого року зросла в чотири рази й становить зараз близько 21,000. Підготовлений новий закон для розвитку фармерства на Україні, а також закон про зовнішню торгівлю. Україна взяла курс на побудову економіки відкритого типу з широким залученням іноземного капіталу. Проблеми є такі: зупинити падіння виробництва, подолати інфляцію та енергетичну кризу, в цілому стабілізувати економіку.

Особливо наголосив промовець на намірі України стати позабльоковою, нейтральною, демократичною країною з набуттям у перспективі безядерного статусу. Тепер парлямент активно готується до ратифікації договору Старт -1 та приєднання України до договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Стосовно ліквідації ядерної зброї на території України, то перед тим треба домовитися про ґарантії її безпеки, що включають зобов'язання з боку ядерних держав не застосовувати ядерну зброю проти України, не застосовувати звичайну зброю і не погрожувати її застосуванням, не вдаватися до економічного тиску і поважати територіяльну цілісність України. Компенсація, що її запропонував американський уряд — 175 міл. дол. — є важливою, але недостатньою сумою. В. Дурдинець наголосив, що Україна, будучи першою державою, яка відмовляється добровільно від свого ядерного статусу, має всі підстави розраховувати на фінансову підтримку з боку як ядерних, так і неядерних держав. Відповідаючи на запитання, хто ж має контролю за запуском ракет, Дурдинець сказав, що операційну контролю має лише маршал Є. Шапошніков у Москві. Адміністративна контроля належить Україні — це означає, що Україна фінансує утримання ядерних ракет на своїй території. За угодою, укладеною з Росією, Казахстаном та Білоруссю, український президент не може запустити ракети, але може зупинити запуск. Зараз переговори між Росією та Україною стосовно проблеми технічного нагляду за станом ракет — стосовно цього було багато спекуляцій та антиукраїнських статей у російській пресі — вийшла на рівень прем'єр-міністрів, найближчим часом буде підписано відповідну угоду. „Вистачить з нас одного Чорнобиля", — наголосив Дурдинець. Разом з тим він припускає, що парлямент може скасувати мораторій на введення в обіг вже збудованих реакторів за умови найсуворіших гарантій безпеки. Щодо Чорнобильської атомової станції, то В. Дурдинець запевнив авдиторію, що її буде закрито до кінця цього року.

Що залишалось поза увагою В. Дурдинця? Насамперед, це економічні проблеми. Заступник голови парляменту ухилився від оцінки діяльности уряду прем'єра Л. Кучми у межах наданих йому повноважень, як і від того, яка ж тепер роля прем'єр-міністра та парляменту, якого позбавили права 10-денного вето і, відповідно, контролі над діяльністю президента. Чи не набуває Л. Кравчук за такого регляменту диктаторських повноважень, а становище Л. Кучми (або його наступника) зводиться до церемоніяльної ролі? Наголошуючи на незворотности ходи України до ринкової економіки, В. Дурдинець не висвітлив важливого моменту конституційних гарантій ринкових реформ на базі приватної власности. Так, ст. 66 нового варіянту конституції передбачає дві форми власности на Україні — публічну (державну та комунальну) та приватну. Що ж може бути у публічній і що — у приватній власності? Від відповіді на це запитання і залежить структура виробництва, самостійність суб'єктів господарювання, нарешті, дія ринкових механізмів. У приватній власності є те, згідно ст. 66, що не є публічною власністю. А до публічної віднесено майже все — надра, води, узбережжя, повітряний простір, ліси, тваринний світ, природні ресурси континентального шельфу і морської економічної зони — це є лише у публічній власності (ст. 67). А як з правом приватної власности на землю? Ст. 68 каже, що право приватної власности на землю набувається на підставах і в межах, визначеним законом. Закон покладає відповідні обов'язки на власника землі, визначає максимальні обсяги приватної власности на землю, стимулює (?) заходи, спрямовані на збереження якости й родючости ґрунтів. А як бути у випадку, коли власник земельної ділянки знайде там нафту? Суттєві обмеження на приватну власність, що накладаються проєктом нової конституції відповідним чином обмежуватимуть можливости створення повноцінної ринкової економіки в Україні.

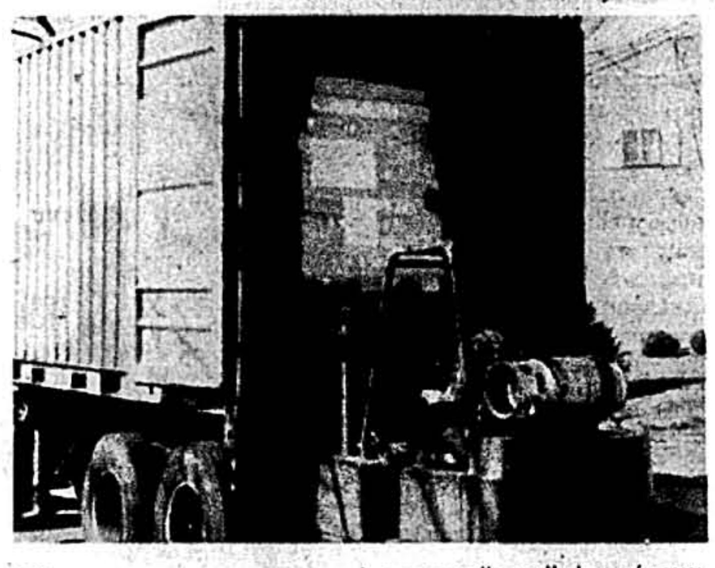
Перед Україною тепер стоїть завдання створити громадянське суспільство як проміжну ланку між державою та індивідом. Большевики почали з того, що знищили зародки громадянського суспільства, залишивши індивіда віч-на-віч з тоталітарною державою. Розбудова ринкової економіки на засадах приватної власности — один з важливих елементів відтворення громадського суспільства та створення органічних (а не примусових) стимулів до праці. Іншим елементом є створення прообразу відкритої держави. Вашінґтонський дебют В. Дурдинця був підпорядкований виконанню цього важливого завдання.

Володимир Звіглянич

З діяльности української громади в Честері

Українська громада в Честері, Па., не є така відстала, як декому збоку виглядає особливо тим, хто не бере жодної участи в її суспільно-громадському житті. Дуже часто люди оцінюють працю даної громади за кількістю дописів про її діяльність на сторінках преси. А тому, що українська честерська громада дуже мало про себе подає в пресі, то виглядає, що вона зовсім нічого не робить. Одначе в дійсності так не є.

Хочу розповісти про діяльність однієї з найбільш активних організацій Честеру: Відділ Українського Конґресового Комітету Америки. По відході старшої ґенерації від громадської праці в УККА, провід цієї організації перейшов до рук молодших діячів, народжених уже в Америці. В 1987 році керівництво Відділом УККА перебрала від інж. В. Кузина молода, енергійна Дарія Малецька-Рустарк. Її з заступницею стала д-р Лариса Лозинська-Кий, а зі старшої ґенерації — Павло Чирчмен. До управи увійшли ще такі особи: Ірина Назаревич, як секретарка, Евфрозина Лесик, як фінансова референтка. Референтом зовнішніх зв'язків і імпрезовим став Ігор Лесик. Робота у Відділі залишилася такою ж динамічною, активною.

Під час завантаження „шипінґ-контейнеру" вітамінами для дітей Чорнобиля.

Щороку, за старим звичаєм, влаштовувано 22-го січня свято державности. Людно тоді в залі міської управи Честеру, в урочистостях обов'язково бере участь посадниця міста (у нас вибирають на посадника жінок), конґресмена Велдена та інших льокальних чи стейтових політиків, духовенства. На тих святкуваннях все була численно заступлена українська громада та діти зі школи української католицької церкви св. Духа в Честері. Відділ брав також участь у відзначенні Дня Державности в Копітолії у Вашінгтоні, яке влаштовувала Централя УККА, на різних демонстраціях і маніфестаціях української громади у Вашінгтоні. Щороку в березні Відділ відзначає Шевченківські роковини — з рефератом та відповідною мистецькою програмою, при участі дітей школи українознавства, хору з Мельровз Парку, Філядельфія, (дир. І. Кушнір). Також відзначувано деякі національні свята, як Листопадовий Зрив, роковини смерти Слуги Божого Митрополита А. Шептицького, 50-ліття УПА. Всі ці імпрези були на відповідному мистецькому рівні. Також до 1991 року у червні влаштовувано в Розтрі Парку Український Фестиваль з мистецькою програмою, традиційними українськими стравами та виставками українських мистецьких виробів. На одному такому фестивалі, дохід з якого призначено на допомогу дітям Чорнобиля, виступала у нас славна естрадна співачка Джов Британ. Всі наші фестивалі були дуже успішні, справді масові — кількість учасників щоразу досягала до кілька тисяч осіб. Частина доходів призначалася на степендії для української молоді по 500 дол. на дві особи щорічно. Для здобуття фондів на суспільну опіку УККА члени Управи Відділу ходили на Різдво з колядою.

З ініціятиви Управи Відділу УККА при співучасті інших організацій створено на громадській базі Комітет Допомоги Дітям Чорнобиля в склад якого ввійшли, як співголови, парохи церков: о. М. Ґрабовський від церкви св. Духа, і о. Я. Озленський — від української православної церкви Пресвятої Діви Марії в Честері. Екзекутивним директором стала Д. Рустарк (голова УККА) заступницею — д-р Л. Кий, скарбником — І. Лесик (всі з УККА). Представниками від обох церков є П. Чирчмен, від УКЦ, і Й. Верецак, від УПЦ, М. Венчак — від СУА, секретарями стали Р. Малиновська і Й. Павелчан, фінансові: Я. Фідик і В. Волянський. Фонди збирано різними способами — політичними збірками, висиланням листів на колядах, базарах та ін. Велику допомогу ми одержали від Івана Глинянського — власника фірми Вінер-Форд, за що щиро дякуємо йому. Ця акція дала нам поважну суму — 12,000 дол., за які закуплено вітаміни для дітей — жертв Чорнобиля. Перший транспорт нашої допомоги, вагою 2,300 фунтів вітамін, відіслано в 1991 році до Києва на адресу голови жіночої організації Руху М. Драч літаком „Мрія". За цю посилку ми одержали від батьків хворих дітей багато подяк і фотографій. Другий транспорт з вітамінами для дітей Чорнобиля пішов 8-го квітня 1993 року, вагою 3,000 фунтів, при співучасти Медичної Допомоги СУМ і ЗУАДК, кораблем, на адресу Оксани Кондратюк у Львові. Кошти цього перевезення покрив американський уряд через Фонд Демократії. Решту грошей, що ще залишилися з попередніх збірок, плянуємо доповнити новими збірками — для дальшої висилки допомоги в Україну.

В кінці хочу вияснити, що багато грошей ми одержали зі збірок на похоронах. Окремі збірки були зорганізовані у світлу пам'ять Івана Баґана, Михайла Стренґа, д-р Володимира Юзича, Данила Кучери, Степана Мазура, Івана Багрія, Петра Зуляка, Александра Пахути. Всім жертводавцям та родинам покійних осіб, що погодились на такі збірки, сердечно дякуємо. Покійним хай буде вічна пам'ять.

Л. К.

Виставка дитячих малюнків у Чикаґо

Зліва: учителька Христина Таран, маестро Анатолій Коломиєць, директор школи мґр Надія Хойнацька, маестро Юрій Віктюк, скульптор Орест Яворонський та шкільні діти.

Як і минулого року, в травні учні школи українознавства „Рідної Школи" в Чикаґо вітали весну виставкою-конкурсом дитячих малюнків. Виставка відбулася в Культурному Осередку 1—2 травня. Праць було дуже багато, виконані різними техніками.

Офіційне відкриття виставки відбулося в суботу о годині 10-ій ранку з участю шкільних дітей. Директор школи мґр Надія Хойнацька відкрила виставку у залі, переповненій учнями, батьками і гостями. Вона згадала, що ця виставка дає змогу дітям виявити свій талант, розбуджує зацікавлення учнів до творчости, а батькам і гостям дає велике задоволення. Опісля вона передала слово вчителеві мистцеві Юрієві Віктюкові. Маестро пояснив різні стилі дитячої творчости у даних клясах, як реалізм, експресіонізм та абстракціонізм. Праці теж виконані різними техніками (акварелями, олівцями, пастелями, крейдами, мішана техніка).

На закінчення відкриття виставки наші найменші діти з дошкілля під керівництвом Христини Таран та її помічниці Ярн Боднарук відспівали дві весняні пісні — „І шумить, і гуде" та жартівливу пісню „Два півники, два півники".

Виставку відвідали чикаґські мистці маестро Анатолій Коломиєць, мисткині Міка Гарасовська- Дачишин та Олександра Кочман і мистець-скульптор Орест Яворонський зі Львова. Другого дня виставки, у неділю, учасники були нагороджені відзнаками-медалями за перше і друге місця.

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

ЛІТО 1993 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ"

Прийдіть проведіть з нами літо. На вас чекають!

Звичайні і люксусові кімнати
Вишукані українські й американські страви
Українські розваги, крамниця українських подарунків
Олімпійських розмірів басейн для плавання, тенісові та відбиванкові корти, дитячі майданчики
Знаменита союзівська гуцульська ніч, вечорниці із стейком.
Прегарний краєвид на Кетскильські гори, мандрівні стежки, їзда верхи і більше.

БЕЗТУРБОТНІ ДНІ...
УКРАЇНСЬКІ НОЧІ...
БІЛЬШ НІДЕ У СВІТІ...
СОЮЗІВКА

UNA Estate
Foordmore Rd.
Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641
FAX (914) 626-4638

Групи ласкаво запрошується
Члени УНС мають знижку 10%
Довідайтеся, в які дні пропонуємо знижку

Пакунки до України з різноманітностями:
КОРАБЛЕМ, ЛІТАКОМ, СУПЕР-ЕКСПРЕСОМ.
Харчові пакунки на будь-який смак. Листи до України.
OKSANA Int'l Trade, Inc. (908) 925 - 0717

ECONOMY AIR FARES TO UKRAINE:

	Round trip	One way
New York/Kiev	$649	$375
New York/Lviv	$820	$450

FREGATA TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th Street
New York, N.Y. 10107
Tel.: (212) 541-5707

KOBZA
Travel & Tours
Влаштовує
Запрошення для поїздки в Україну. Найдешевші квитки.
Зустріч на летовищі в Україні. Транспортацію автом або поїздом до будь-якого міста/села. Готель чи окреме помешкання. Повернення додому: перевезення на летовище, лет додому.
toll free Canada & USA
1-800-463-0943

Доставляємо Ваші пакунки до України
з швидкістю СУПЕР-ЕКСПРЕСУ !
В терміні від 3 до 7 робочих днів !
Наразі обслуговується Західна Україна.
Приймаємо для висилки нові та вживаний одяг, харчові продукти, взуття, книжки, електроніку, медикаменти та багато іншого.
1111 E. Elizabeth Av., Linden, NJ 07036
(908) 925-0717

ARKA Company Department Store
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
ПО ГУРТОВИХ ЦІНАХ: нитки ДМЦ різного роду матеріали для вишивання, канви, книжки з українськими взорами, і т. п. в Арці.

ВАКАЦІЇ
Вигідні, гарні мешкання, з верандами, близько моря у Вайлдвуді, Н. Дж. Прошу телефонувати до А. Никоровича, на число (609) 729-5814

● РОЗШУКИ ●

ГАРКАЛ ОЛЕКСАНДР СТЕФАНОВИЧ
нар. 1917 р., в селі Фаліівка, р-н Сянок, Польща. Його забрали в 1941 р. на роботу до Німеччини. Розшукує Ґаркала Вікторія зі села Березина Жидачівський р-н Львівська обл. Україна

● ДО ВИНАЙМУ ●

APARTMENT for RENT
Maplewood, N.J. 4 rooms, 1st floor, $650.00 p/month plus utilities, 1 month security.
(908) 771-9276

● НА ПРОДАЖ ●

6 1/2 акра лісу
коло Союзівки. Ціна $455.000
Прошу телефонувати на:
(516) 221-4663, (516) 489-7732
JOHN PLETENYCKY

Нове мешкання
на партері, одна спальня, на Українському Селі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Тел.: (908) 885-5740 або веч. (913) 381-2345, call collect

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555